

1

På dyrkbar jord burde man dyrke korn, ikke golf, havde William Wisting altid ment. Han så ud over det kunstige landskab og skuttede sig, mens han spekulerede over, hvad han egentlig lavede der. Morgenduggen fra græsset var trukket gennem hans lærredssko, og han mærkede, at sokkerne var begyndt at blive våde. Luften var rå og kold. Søndenvinden, der stod ind fra havet, førte ikke andet med sig end grå skyer.

Det var fjerde gang, han havde været nødt til at tage turen ud til golfbanen, og hver gang slog det ham, hvor fredeligt og naturskønt der egentlig var. Han var begyndt at forstå det fascinerende ved sporten og var nået frem til, at han misundte dem, der havde tid til den slags rekreation.

“Det er helt uforståeligt,” peb en stemme bag ham. “Ikke til at fatte.”

“Jeg føler mig ikke helt sikker på, at det her er en politisag,” forsøgte Wisting sig og så på Finn Haber, der ilede omkring med fotoapparat og skitseblok. Den aldrende kriminaltekniker rystede på hovedet, hver gang han flyttede på et målebånd.

“Nogen må jo finde ud af, hvad der er sket?” vedblev den spinkle mand, der havde introduceret sig selv som greenkeeper. Wisting havde studset så meget over hans stillings-

betegnelse, at han ikke havde fæstnet sig ved hans navn. "Det er et mysterium," tilføjede manden.

Det havde han ret i. Og normalt ville den slags pirre både William Wistings nysgerrighed og videbegærlighed, men når alt kom til alt, var nogle få kvadratmeter med dødt græs mere en sag for Haveselskabet end for politiet, hvor det næppe ville blive til mere end en betydningsløs notits i statistikken over natur- og miljø-sager. I værste fald kunne det handle om simpelt hærværk. Set i forhold til den bunke af sager, der tårnede sig op på Wistings kontor, måtte det under alle omstændigheder anses for en bagatel, og havde stationschefen ikke været bidt af golf, ville han næppe have været her.

Wisting skuttede sig igen og så op mod det grå skydække, der drev hurtigt hen over himlen. Ikke meget tydede på, at sommeren var på vej. Han krummede de våde tæer og håbede, at Haber snart fik afsluttet sine undersøgelser.

Det var begyndt i sidste uge i maj. Fem pletter med dødt græs spredt ud som øjnene på en terning. Ugen efter var der dukket yderligere fem cirkelformede pletter op med misfarvet græs. Den tredje tur ud til golfbanen havde været i sidste uge, hvor han kunne konstatere, at der var dukket fem nye cirkler op.

"Du spiller måske ikke golf," sagde greenkeeperen og afbrød Wistings tankerække.

"Nej," indrømmede Wisting.

"Det burde du, det er god motion."

"Jeg skal overveje det," svarede Wisting og trak maven diskret ind.

"Men siden du ikke spiller, forstår du heller ikke, hvilken tragedie det her er for os," jamrede greenkeeperen. "Græsset har altid været vores stolthed."

“Det jeg godt forstå,” sagde Wisting. Han betragtede de græsklædte områder omkring dem og kunne godt sætte sig ind i, at denne mand satte en ære i at holde dem i perfekt stand.

“Nogen må jo finde ud af, hvad der foregår.”

“Hvad tror du, Finn?” sagde Wisting og henvendte sig til kriminalteknikeren, der havde afsluttet sine undersøgelser. Han havde sikkert haft større og mere spændende opgaver i sin mangeårige karriere. Den aldrende kriminaltekniker var dog også så optaget af sit fag, at han tog hver sag lige alvorligt. Samtidig var han en lun mand. Wisting anså ham for at være en af de mest solide politifolk, han havde i sin afdeling. En, man trygt kunne støtte sig til, lige meget hvad der skete.

“Har ingen anelse,” sukkede Finn Haber. “Men det er næppe et naturfænomen.”

“Sig ikke, at du også hælder til avisernes UFO-teorier?”

“Nej nej,” smilede den sindige kriminaltekniker. “Jeg har overvejet, om det kunne være myrer eller muldvarpe eller andre kryb, som graver under jorden, men den antagelse holder ikke.”

“Hvorfor ikke?” spurgte Wisting.

“Cirklerne er helt ens,” forklarede Haber. “Hver cirkel er nøjagtig en meter i diameter. Den indbyrdes afstand mellem de fire cirkler i hjørnerne er fem meter, mens cirklen i midten er placeret præcis i centrum. Der er en forbavsende perfekt symmetri.”

“En omhyggelig udført drengestreg med andre ord,” bemærkede Wisting.

“Ja, men det mærkelige er, at mønstret er fuldstændig identisk med de tre andre, hvad angår størrelse og afstand. En eksakt kopi.”

“Hvad vil I så gøre nu?” peb greenkeeperen næsten trium-

ferende, fordi der stadig var et mysterium. “Jeg har arbejdet som greenkeeper i 20 år og aldrig set noget lignende.”

“Jeg vil forhøre mig lidt rundtomkring,” svarede Haber. “Tale med nogen, der har forstand på jord og græs og den slags.”

De tre mænd stod tavse og så på mønstret på jorden. Wisting hørte greenkeeperen tage en dyb indånding, sikkert for igen at forklare, hvilken tragedie det alt sammen var for golfklubben, men høj dytten fra parkeringspladsen kom ham i forkøbet. Wisting vendte sig om efter lyden og så en mand, der stod ved en åben bildør og viftede med armene. Det var ikke svært at genkende Nils Hammers store skikkelse.

“Jeg tvivler på, at stationen har købt mobiltelefoner til jer, for at de skal blive liggende på kontoret,” sagde Hammer, da de nåede hen til ham.

“Beklager,” sagde Wisting og smilede. “Er det noget alvorligt?” Det måtte det være, fornemmede Wisting, siden Hammer var kørt ud for at hente dem.

Nils Hammer tog sig tid til at stikke en pris snus op under læben, før han så på dem med mørke øjne og svarede: “Dødsens alvorligt.”

Spænding og en slags forventning hang i luften. En maskinfører sad bøjet over rattet i en gravko og dampede energisk på en hjemmerullet cigaret med sin hage hvilende på hånden. Tre af hans kolleger stod ved siden af en lastvogn og sparkede i gruset, mens de ivrigt diskuterede. En mand med formandshjelm talte i mobiltelefon, nikkede ihærdigt og var enig med personen i den anden ende.

Rundt omkring det store hul havde to betjente fra ordenspolitiet hængt røde og hvide afspærringsbånd op. Den ældste af dem sad i politibilen og forklarede noget over politiradioen med store armbevægelser, mens den yngre vinkede trafikken videre gennem området med vejarbejde.

William Wisting bøjede sig ned under afspærringsbåndet og standsede op og stirrede med store, forundrede øjne. Nede i bunden af det godt tre meter dybe og lige så brede hul i vejbanen lå der et gammelt garderobeskab. Det var bulet og havde en flænge i siden efter at have været i klørne på gravemaskinen. Døren stod åben, og en gammel, rusten hængelås hang i et metalbeslag.

Wisting var ikke sikker på, hvad det var, han så på. Indholdet i det gamle skab var ubestemmeligt og helt ulig noget, han før havde set. Det hele var dækket af et klæbrigt lag mug

med et svagt grønligt skær. Under den seje belægning var der stofrester, hvor store, blege og næsten gennemsigtige svampe groede. Lange, gråhvide sporer vævede sig ind i stofresterne, der lå som en brun masse. Ind i mellem dem stak der kalkhvide knogler frem, som var indkapslet i en voksagtig slim. I den øvre del af skabet lå der et gråt kranium med enkelte hårtjavser på og stirrede tomt op i luften.

Resterne af det, der engang for længe siden havde været et menneske, fik det til at løbe koldt ned ad ryggen på Wisting, og han kunne mærke en prikken i nakken.

“Det glemte jeg måske at nævne?” smilede Hammer. “At han har ligget her en god stund.”

Wisting ignorerede ham. Uden tanke for sit tøj, sine sko eller Ingrid, der ville få besværet med at gøre begge dele rent igen, trådte han ned i hullet, helt opslugt af mysteriet, der var dukket op med det gamle metalskab. Ivrigt registrerede han detaljer, der kunne få betydning for efterforskningen: Navnet på producenten, *Stålsat*, der kun lige akkurat var læseligt over skabsdøren, resterne af det, der engang havde været en sweater, en læderrem med et irret bæltespænde, noget metallisk, der engang havde været blankt og måtte være en kæde, nogle sammenhaspede stropper i en gammel brystholder.

“Hun,” sagde Wisting eftertænksomt. “Det er en kvinde.”

“Kan du se det?” spurgte Haber tvivlende og tog de første oversigtsbilleder. “Så kan du måske også ved samme lejlighed fortælle mig, hvor mange børn hun har født?”

“Vedkommende havde i hvert fald en BH på,” sagde Wisting og pegede på resterne af stropperne, der hang fast på rygsøjlen. “Desuden er det et lille skab. Jeg tvivler på, at der ville være plads til en fuldvoksen mand.”

Haber skævede til ham over brilleglassene. “Du kunne

måske tænke dig at overtage mit arbejde, når jeg går på pension næste år?”

Wisting svarede ikke.

“Hvor længe har hun ligget her?” spurgte han i stedet.

“Tja, dine antagelser er lige så gode som mine,” svarede Haber. “Det er ikke let at sige, hvor meget jordforhold, temperatur, fugt og andre ydre omstændigheder har påvirket opløsningen og forrådnelsen, når hun har ligget i et metal-skab under jorden.”

“Taler vi om år?”

“Jada, mange år.”

“Og vi taler vel også om drab?” spurgte Hammer og lir-kede en pris snus ud fra overlæben.

“Jeg tør ikke sige noget om dødsårsagen,” sagde Haber og kiggede på ny hen over brillekanten. “Men når nogen bliver låst inde i et skab og placeret seks fod under jorden, så taler vi næppe om en ulykke.”

Wisting kravlede op af hullet og lod Finn Haber fortsætte med sit. Han henvendte sig i stedet til arbejdslederen, der nu var færdig med at tale i mobiltelefon. *Johannes Johansen*, stod der med slidte bogstaver på hans gule beskyttelses-hjelm. Over navnet var titlen *Formand* blevet føjet til for nylig. Hans arbejdstøj oplyste, at han arbejdede for Selmersen & Søn entreprenørfirma. Hans nervøse, gule fingre forsøgte at rulle en cigaret, samtidig med at han besvarede Wistings spørgsmål.

“Hvad er det for noget arbejde, I er i gang med?”

“Der skal være en viadukt her i forbindelse med den nye gang- og cykelsti,” forklarede formanden og slikkede på cigaretpapiret.

“Har I været i gang længe?”

“Vi har arbejdet med cykelstien, siden frosten forsvandt, men her begyndte vi først i dag.”

“Har I gjort andre fund?”

“Næh, hvad tænker du på?” spurgte Johansen og klappede sig på lommerne i jagt på en lighter. Wisting undlod at forklare, at den, der havde dumpet liget, også kunne have efterladt drabsvåbnet eller andre ting.

“Hvor længe kan det have ligget der?” spurgte han i stedet.

Formand Johansen trak en lighter frem fra baglommen, tændte den skæve hjemmerullede smøg og trak på skuldrene.

“I begyndte jo først at grave i dag,” fortsatte Wisting. “Kan skabet være blevet dumpet her i løbet af natten?”

“Nej. Vi gravede det frem for godt en time siden. Det var Rolfsen, der styrede gravkøen.” Johannes Johansen nikkede mod en af mændene i arbejdssjakket, der sad og tyggede på en træflis, mens han fulgte med i alt, hvad Finn Haber foretog sig. “Den her vej blev bygget for mere end 20 år siden. Liget må have ligget her siden dengang.”

Wisting nikkede eftertænksomt, og i det samme svingede en blankpoleret Toyota ind til vejsiden, hvor Wisting og formanden stod. Den bremsede hårdt op, så støv fra gruset lagde sig på den klare, sorte lak. I forruden lå der et hvidt skilt, hvor der stod **Presse** på med fed skrift. Af og til spekulerede Wisting på, om journalister, der kørte rundt med den slags skilte, troede, at de dermed var hævede over alt, hvad der hed færdselslov og parkeringsregler. Manden, der sprang ud af bilen, behøvede i hvert fald ikke noget skilt for at legitimere sig. Bilen måtte ganske vist være anskaffet for nylig, men Østlands-Postens Kristoffer Nybråthen dukkede gerne op på alle de gerningssteder, Wisting tog ud til.

“Jeg troede, at jeg ville finde dig ude på golfbanen igen,”

sagde Nybråthen og fik håret, der var faldet ned til siden, trukket op på den blanke isse igen.

Wisting gav ham kun et nik til svar. Han havde haft en morfar med samme slags hente hår og havde længe troet, at den slags frisure var forbeholdt gamle mænd. Lige indtil Nybråthen engang i 80'erne var dukket op på et drabsgeringssted i cowboybukser og rød golfjakke. I dag var jakken byttet ud med en grå og hvid islænder fra samme tid.

“Men det her virker meget mere lovende,” fortsatte Nybråthen og løftede kameraet op til de fedtplettede hornbriller og knipsede løs. Arkivet på Østlands-Posten måtte have utallige billeder af Wisting på et gerningssted.

“Et gammelt lig, hører jeg,” fortsatte den langbenede journalist og sænkede kameraet. Wisting tænkte, at for Nybråthen var det lige så normalt at tage billeder som for en chauffør at skifte gear. Han tvivlede på, at Nybråthen selv registrerede, at han tog dem.

“Jeg er netop selv kommet,” sagde Wisting undvigende.

“Men er det et lig?”

“Der er fundet nogle knogler,” forsøgte Wisting, men tog sig i det. Kristoffer Nybråthen var både ihærdig og dygtig. Han gav sig ikke, før Wisting havde bekræftet det, de begge vidste. Desuden fortjente han noget bedre end intetsigende udtalelser. Nybråthen var altid på politiets side og var altid den, de henvendte sig til, når der var behov for taktiske udmeldinger i medierne i forbindelse med efterforskningen af en sag.

“Det er rester fra et menneske,” forklarede Wisting, da Nybråthen spurgte, hvilke slags knogler der var tale om.

“Mand eller kvinde?”

“Det er for tidligt at sige,” svarede Wisting. Han ville ikke have sine antagelser på tryk.

“Dødsårsag?”

Wisting rystede på hovedet, og det så heller ikke ud til, at journalisten havde forventet et svar. Han koncentrerede sig om kameraet og tog en række billeder i hurtig rækkefølge, da fire politibetjente løftede det gamle garderobeskab med de menneskelige rester op fra hullet og placerede det på en presenning bag i saladfadet.

Det var to år siden, William Wisting sidst havde stået over for en drabssag. Han vidste, at opgaven denne gang ville blive vanskelig. Måske umulig at opklare. Hvis hun havde ligget begravet her i mere end 25 år, ville drabssagen være forældet. Alligevel mærkede han den velkendte sitren ved at stå over for en ny sag. Han spekulerede på, hvilken skæbne der mon gemte sig bag dette besynderlige ligfund.

“Der er koldt her,” sagde Ebba, der havde siddet bag informationsskranken i politihuset, så længe Wisting kunne huske.

“Jeg mistænker varmemesteren for at have indstillet radiatorerne efter årstidens normale temperatur,” klagede hun videre. “Han burde tage et kig på termometret. Hjemme var der 13 grader i morges, selvom vi er midt i juni. Jeg har sagt det til ham, men det nytter ikke noget. Kan du ikke snakke med ham?”

“Jeg skal prøve,” sagde Wisting smilende og blev mindet om, at han selv frøs om sine våde fødder.

“Din aftale klokken 13 er forresten kommet,” fortsatte Ebba sin talestrøm. “Han har siddet et godt stykke tid og ventet,” sagde hun og nikkede mod den lille sofagrube. “Benjamin Hessdalen.”

Wisting havde aldrig mødt Benjamin Hessdalen før, men af de tre, der sad og ventede, var det ikke svært at regne ud, hvem der var formand for Norsk Korncirkelforening. Han sad helt ude på sædet med ret ryg og håndfladerne hvilende mod knæene. Hans grå hår var trukket tilbage og bundet op i en kraftig hestehale. Et par tunge briller med tykke glas var skubbet længst muligt ind mod næseroden. I hans skød lå en sixpence og en gammel, blågrå kittel.

Benjamin Hessdalen måtte have hørt, hvad Ebba sagde, og Wisting kunne ikke finde på nogen god undskyldning for at lade ham sidde og vente endnu længere. Det virkede heller ikke, som om Ebba havde tænkt sig at komme ham til undsætning, så han smilede høfligt til manden og vinkede ham med sig. Resterne af den døde person, som lige straks ville befinde sig på kriminalteknisk laboratorium, kunne Finn Haber sagtens tage sig af alene.

“Hvad er Norsk Korncirkelforening?” spurgte Wisting, da han havde anvist manden plads i besøgsstolen. Han fortrød med det samme. Det kunne blive en lang samtale.

“Vi har til formål at registrere alle de korncirkler, der forekommer i landet,” forklarede Benjamin Hessdalen og rettede på de tykke briller.

“Har I meget at lave?” spurgte Wisting. Han fornemmede selv den lettere hånlige tone i spørgsmålet, men var ikke sikker på, at manden på den anden side af bordet opfangede den.

“På verdensbasis er der hidtil blevet registreret mere end 10.000 korncirkler,” forklarede manden ivrigt. “De fleste er forekommet i England, men der findes også mange i Canada, USA, Australien og Rusland. Her i Norge har vi registreret cirkler helt tilbage i 1991.”

“Hvor mange?”

“23.”

“Ikke flere?” spurgte Wisting og så på uret over døren. Manden havde siddet hos ham i mindre end et minut, men Wisting havde allerede afgjort med sig selv, at han var en af dem, der spildte hans tid. Den slags overnaturlige eller overjordiske historier havde simpelthen ikke noget med politiarbejde at gøre.

“Det er ti færre end i Danmark,” forklarede Hessdalen

stadig uden at bemærke sarkasmen i Wistings stemme. “Men du må tænke på, at Norge har en masse skov og fjeld og ikke er lige så egnet til korncirkler.”

“Du er klar over, at de ringe, vi arbejder med her, ikke ligger i en kornmark?” spurgte Wisting, uden at han regnede med, at gæsten ville miste interessen af den grund.

“Jeg har fulgt sagen gennem medierne,” sagde manden og nikkede. Brillerne gled frem på næsen. “Det her er, hvad vi kalder et relateret fænomen, og det havner i samme kategori som iscirklerne.”

Wisting skulle til at spørge, hvad iscirkler var, men holdt igen, i håb om at mødet ville blive så kort som muligt.

“Hvorfor henvender du dig til politiet?” spurgte han i stedet.

“Vi vil gerne have politiets tilladelse til at foretage vores egne undersøgelser af ringene ude på golfbanen,” svarede manden hurtigt og skubbede brillerne op på næsen igen.

“Det kan jeg ikke nægte dig,” svarede Wisting og slog ud med armene. “Den tilladelse må du indhente hos ejeren.”

“Politiet har altså ingen indvendinger imod, at vi tager ud til gerningsstedet?”

“Nej,” smilede Wisting. “Har du nogen idé om, hvordan de er opstået?”

Formanden rystede på hovedet, så hestehalen daskede mod skuldrene.

“Jeg må først undersøge dem. Selvom en del korncirkler beviseligt er lavet af mennesker, blandt andet på bestilling af TV-stationer og tidsskrifter, må man anse de resterende for uforklarlige,” sagde han. “Trods en intensiv forskning af fænomenet i mere end ti år, har ingen foreløbig været i stand til at fastslå, hvordan de er opstået. Det er vor tids største mysterium.”

Wisting undlod at kommentere det. I tankerne syslede han med et andet og langt større mysterium, der befandt sig i et garderobeskab på laboratoriet under ham. Han kom frem til, at det var på tide at afslutte samtalen.

“Ved du, om der er blevet observeret lyskugler i forbindelse med ringene?” fortsatte Benjamin Hessdalen, inden Wisting nåede at sige noget.

“Lyskugler?”

“Den igangsættende kraft menes at være en eller flere lysbolde med en elektromagnetisk punktkilde, der udstråler intens hede,” forklarede Hessdalen ivrigt.

“Igangsættende kraft?”

“Kraften, der skaber formationerne,” forklarede manden videre og satte sig endnu yderligere på stolekanten. “Det er blevet dokumenteret i tre artikler publiceret i videnskabelige tidsskrifter. Mindst 50 personer har set simple korncirkler blive dannet spontant. Omkring 20 af dem har stået frem med fuldt navn og ladet sig interviewe. I alle disse tilfælde er lysbolde blevet observeret, tilsyneladende er de dukket op fra himlen. Efterhånden har man lavet mange optagelser af lyskugler i og i nærheden af engelske korncirkler.”

“Beklager,” svarede Wisting. “Jeg har ingen rapporter om lyskugler.”

“Flere gange har man fundet både levende og døde fluer klistret fast til kornet,” fortsatte korncirkeleksen entusiastisk. “Det indikerer, at den udøvende kraft må have virket uhyre hurtigt. Nogle fluer var bogstavelig talt eksploderet.”

“Heller ingen fluer,” sagde Wisting, men var ikke helt sikker.

“Hvad med lyde? Er der rapporteret noget om det?”

Wisting rystede på hovedet.

“Nogle gange høres der lyde under dannelsen af en korn-

cirkel. De beskrives som alt lige fra summende til hvislende og hvinende og indimellem som elektrisk knitren.”

“Ingen har hørt noget,” fastslog Wisting uden at tilbyde at undersøge det nærmere.

“Har I taget jordprøver?” fortsatte Benjamin Hessdalen.

“Jordprøver?”

“Den jord, hvor de ægte korncirkler dannes, har usædvanlig høje forekomster af magnetit og siliciumdioxid,” forklarede Hessdalen. Han sad helt yderst på stolesædet nu. “Hvad med de interne geometriske forhold?” spurgte entusiasten.

“Hvad med dem?” svarede Wisting, der ikke anede, hvad manden talte om.

“Gennem analyser har man opdaget, at de geometriske figurer som regel står i et helt bestemt matematisk forhold til hinanden. En slags geometrisk fuldkommenhed.”

“Det er nok bedst, at du støtter dig til resultatet af dine egne undersøgelser,” foreslog Wisting og rejste sig for at markere, at mødet var forbi.

“Du har helt ret,” svarede manden og sprang op fra stolen. “Jeg vil selvfølgelig aflægge rapport om mine fund til politiet.”

“Selvfølgelig,” svarede Wisting og åbnede døren.

Det store bord i Finn Habers laboratorium var dækket med knogler og benstumper, der var møjsommeligt poleret og lagt sammen med hinanden, så de dannede et helt skelet. Det lignede mest staffage fra et spøgelseshus i en forlystelsespark, men enkelte rester af sener, hud og fedtaflejringer efterlod ingen tvivl om, at det var resterne af et menneske.

Rummet lugtede stramt af en gammel kælder, der havde været lukket af i lang tid og endelig var kommet i kontakt med ren luft igen. Wisting kastede et blik ned i garderobeskabet, der lå på gulvet, og tænkte på, hvor menneskekroppen egentlig var blevet af. Han havde set mange døde mennesker i løbet af sin tid i politiet, men det her syn fik ham til at tænke på, hvad døden reelt indebar af kropslig formindskelse.

Nils Hammer tog en knogle fra det venstre ben og betragtede den med stor undren.

Kriminalteknikeren selv stod med et godt greb om kanten af bordet og stirrede på dem over brilleglassene. Finn Haber så ud til at nyde de andres åbenlyse undren over synet, der mødte dem. Han virkede stolt af sin profession, men sandt at sige kunne han heller ikke påstå, at døde mennesker var hverdagskost for ham. Det var to år siden, at nogen sidst var

blevet dræbt i politidistriktet. Da havde det været William Wisting selv, der stod for drabet.

Wisting fortrængte tanken om det blodige syn af manden, han havde skudt, og rettede blikket mod Haber i forventning om, at han snart gik i gang. Han følte sig tryk ved den gamle tekniker, for han havde en udstråling, som indgød Wisting ro og vished om, at alt var under kontrol og i de bedste hænder.

Haber viste ingen tegn til at gå i gang. Wisting tog en slurk af kaffekoppen, før han spurgte: "Ved vi mere nu?"

"Jeg ved tre ting," svarede Haber. "For det første havde du ret i, at det var en kvinde."

Den gamle kriminaltekniker tog sine briller af og viftede med dem mod hoftepartiet på bordet.

"For det andet har hun været omkring 160 centimeter høj. Og for det tredje ved jeg, hvordan hun døde."

Finn Haber satte brillerne tilbage på næsen og stod og så på de andre hen over brillekanten, mens han ventede på, at nogen skulle bede ham forklare nærmere.

"Og hvordan døde hun?" spurgte Nils Hammer til sidst og lagde det skinneben tilbage, som han havde stået og studeret.

Haber svarede ikke, men satte pegefingern mellem de tomme øjenhuler i kraniet. Midt i panden var der et lille, rundt hul med små sprækker omkring. Wisting havde bemærket det, men troede, at der bare var tale om smuldring ligesom tilfældet var med de andre knoglerester.

"Kaliber 22," sagde kriminalteknikeren.

"Kan du sige det med sikkerhed?" spurgte Hammer og løftede hovedskallen op for at se nærmere på den. "For mig ser det ud, som om hun kunne være blevet slået i hovedet med en hakke."

"Det gør det måske for dig," sagde Haber og stak hånden

dybt ned i lommen på den hvide laboratoriekittel. “Men jeg fandt den her i bunden af skabet.”

I Finn Habers håndflade lå der et lille projektil.

“Kuglen, der dræbte hende, har boret sig ind i hjernevindingerne,” forklarede Haber. “Efterhånden som kroppen er gået i opløsning, har den løsnet sig og er blevet liggende i skabet.”

“Ved du noget om, hvor længe hun har ligget der?” Hammer løftede hovedskallen op foran sig. Som om han ville deklamere Shakespeare, tænkte Wisting.

Finn Haber rystede på hovedet.

“Hun kan have ligget der i 5 år eller 50 år. Vi får en nærmere datering efter kulstof 14-undersøgelsen.”

“Hvilken undersøgelse?”

“Det er kompliceret,” forklarede Haber. “Men kort fortalt er det en metode, hvor radioaktivitet bruges til at finde ud af, hvornår et organisk materiale holder op med at indtage oxygen.”

“Radioaktivitet?” spurgte Hammer skeptisk.

“Hvis vi har tid,” begyndte Haber, men afbrød sig selv og gik straks i gang med forklaringen. “Altså, når kosmiske stråler rammer den ydre atmosfære, dannes der neutroner, der reagerer med nitrogenatomer, så der dannes kulstof 14, et radioaktivt atom, også kaldet C14. Ligesom almindeligt kul forbinder C14 sig med oxygen, og der dannes carbondioxid. Det absorberes af vegetation gennem fotosyntese, og når vi spiser planter, får vi også bittesmå mængder af radioaktivitet i os. Så længe vi lever, vil mængden af C14 være konstant, men når vi dør, begynder koncentrationen at aftage, og den halveres i løbet af 5700 år. Efter at have målt radioaktiviteten i de her knoglerester, får man en simpel brøk, der angiver, hvor længe siden det er, at hun døde.”

“Undskyld, jeg spurgte,” sagde Hammer og løftede afværgende sin ene hånd for at sætte en stopper for yderligere belæring.

“Hvor nøjagtig er en sådan test?” spurgte Wisting.

“Den har sine svagheder,” svarede Haber. “Hun kan jo være blevet udsat for anden stråling, men inden for det her tidsperspektiv vil vi nok kunne få at vide, hvilket år hun døde. Men det vil selvfølgelig tage lidt tid.”

“Hvad med smykket?” spurgte Hammer, mens han lagde hovedskallen tilbage. “Kan det bringe os videre?”

“Det er i hvert fald specielt.” Haber førte an hen til arbejdsbordet inderst i rummet, hvor en halskæde med et vedhæng lå på gråt papir. “Selve kæden er af tin, men dele af vedhængen er af guld.”

“Hvad skal det egentlig forestille?” spurgte Nils Hammer og bøjede sit ubarberede hoved ind over arbejdsbordet.

“Det ved jeg ikke,” indrømmede Haber. “Det kunne se ud til at være noget gammelt nordisk.”

“Det ligner en dansende kvinde,” mente Hammer.

“Hvad er det her?” spurgte Wisting og tog en gennemsigtig plastikpose med rester af gammelt papir.

“Det havde hun i lommen,” svarede Haber og nikkede over mod diverse stofrester, der lå på et rullebord.

“Der står noget.” Wisting tog papiret med sig og holdt det op mod arbejdslampen. Dele af papiret var smuldret helt væk, og det, der var tilbage, var falmet og fuldt af brune og mørke pletter. Den håndskrevne tekst var svær at tyde.

“Ja, det ligner nogle tal, men jeg forstår ikke sammenhængen.”

“Det kunne se ud som en dato. 6/6. Og så et beløb.”

Wisting måtte indrømme, at synet ikke længere var, hvad det havde været, og sendte lappen videre. Måske burde han

gøre alvor af at få en tid hos optikeren, som Ingrid ustandseligt snakkede om.

“Det er mærkeligt, at hele lappen ikke er smuldret væk,” sagde han mest som en forklaring på, at han ikke kunne læse, hvad der stod.

“Den har været foldet sammen, og det er kun den inderste del, der er tilbage,” oplyste Haber. “Fugtigheden skulle betyde, at den burde være rådnet helt væk, men kombinationen af mørke og temperatur har forsinket processen.”

Nils Hammer mumlede et eller andet og holdt plastikposen foran sig i forskellige vinkler mod loftlyset for bedre at kunne se.

“6/6 – 4260 gram – 54.000,” sagde han kort efter og afleverede posen tilbage.

Wisting studerede papiret igen og måtte erklære sig enig.

“Men hvad betyder det?”

“Narkotika,” sagde Hammer afgjort. “Et typisk narkotikaregnskab.”

Wisting fortsatte med at stirre på det, der var tilbage af det gamle stykke papir. Nils Hammer vidste uden tvivl, hvad han talte om. Narkotika havde været hans arbejdsområde gennem alle årene, men hvis det handlede om et narkotikaopgør, ville efterforskningen blive vanskeligere. Han havde set for sig, at sagen ville blive løst, når liget var blevet identificeret, og de stod tilbage med en jaloux ægte mand, der havde meldt sin kone savnet for et par årtier siden.

“Jeg tror, det her kan blive en af de mest udfordrende og krævende sager, vi har haft i lang tid,” sagde han eftertænksomt.